

בורובסקי עטרה

נולדה ב-1924 בג'רארדוב, פולין

עלתה לארץ באוניית ההעפלה "ווג'ווד" ביוני 1946

הצטרפה ל"חבורה" באיטליה ביוני 1945

ה ע ס נ ה ר י ס ' 0

משם נשלחתי למאידאנק, מחנה ריכוז גדול, שם שחררו את הפולנים, וגם אותי (שנחשבתי לפולניה) ושוב המשיכו הנודדים.

פגשתי שתי נערות פולניות שהיו במחנת, התחברנו (למרות שלא הכרנו) והחלטנו לנסוע לגרמניה כפועלות מתנדבות. למחרת כבר היינו ברכבת שהובילה אותנו לגרמניה. בגרמניה עברתי כמתנדבת בביה"ח שנתיים (עד סוף המלחמה).

"המלחמה שלי" נגמרה במרץ 1945.

חיפשתי דרך להגיע לאיטליה ומשום לארץ ישראל. אולם בליל הנצחון - 9 במאי 1945 נפגעתי ברגלי, עקב תאונה. אושפזתי בבי"ח ויציאתי עוכבה. כשהבראתי, נסעתי לחברה ליד שטוטגרט, שם היה מקום ריכוז וחיפוש אחרי יהודים. אפשרויות שונות נקרו בדרכי להגיע לאיטליה, אולם בדרך מזל, בחרתי ב-2 בחורים יהודים שסיפרו שהם בדרכם לארץ - והצטרפתי אליהם. לאחר יומיים התארגנות (עם נירות מזוייפים וצ'יוד) נסענו (קבוצה של 5-6 בחורים) לאוסטריה ומשם למילאנו. אחרי נסיעה של שבוע ימים הגענו בלילה למילאנו ופנינו לוויה אוניוונה (רחוב קטן), שם היו המוני אנשים ושכבתי בחדר עם נשים על הרצפה וכך עבר הלילה הראשון.

בבוקר, ירדתי להיפגש עם הבחורים (שהביאו אותי למילאנו) ולאסוף את הפצ'י, התקרב לעברנו חייל יהודי עם סמל פלסטין על השרוול, זהו ראובן, שהתברר שהוא "לסקה-ביגור". ההתעניינות בנו, המפגש עם חייל יהודי, גרמו להתרגשות רבה מצדנו. הרגשנו שהוא מן מלאך מציל שנשלח אלינו. הוא סיפר לנו לאן לפנות בכדי להתקבל להכשרה - בכדי להגיע לארץ-ישראל. הגעתי למשרד, אולם כנראה בגלל מראי הגוי, דחו אותי. באותו רגע תקף אותי יאוש חזק, הרגשתי רחוקה ואובדת עצות (למי לפנות? ואיך להוכיח את יהדותי?). ללא כסף ואוכל (התמיכה היחידה שאפשר היה לקבל בויה אוניוונה, היתה ארוחת צהרים, שלא הייתי מסוגלת לקבל זאת, היה לי קשה להיות פליטה).

באחד הימים הגעתי עם חברה ליחידה של סולל בונה במילאנו, חברתי נכנסה לסדר משהו ואני נשארתי בחוץ.

נולדתי בפולין ב-1924 בעיר תעשייה, ג'רארדוב, קרוב לוורשה. משפחתי מנתה חמישה ילדים ואני הייתי הבת האמצעית. מבחינה כלכלית מצבנו היה טוב, אמא ואבא עבדו בחנות, צמודה לבית, היתה לנו עוזרת שדאגה לכל צרכנו.

גדלנו ככל הילדים. למדנו, שיחקנו... מגיל 9 הלכתי לצופים, בתנועת "דרור".

ב-1939 הגרמנים נכנסו לפולין. הרגשנו כבר בשוני, בתי-הספר נסגרו (לא רק ליהודים - גם לפולנים), וכמובן אמצעי הפרנסה התרדלו.

אמא היתה בבית, דאגה שכולנו נהיה עסוקים בקריאה, בלימוד ושנעביר את הזמן בצורה הנעימה ביותר.

הייתי נערה כבת 15, נפגשנו עם חברים מהתנועה בגניבה, כל פעם בבית אחר, והמדריכים מצידם הסבירו על המצב הקיים ואיך להתגבר עליו.

בפברואר 1941, היתה הוראה שכל היהודים בעיריה חייבים לעזוב, ושכל אחד יקח איתו 25 ק"ג ציוד - גירשו אותנו לגטו ורשה.

החיים התחילו להיות קשים. אבא אמר - שמעתה יהיה שינוי, כל אחד צריך לדאוג לעצמו (בשביל לשרוד). אחותי הגדולה, שהיתה פעילה בתנועה בעיר שלנו, יצרה קשרים עם הנהגת התנועה בוורשה (שהמרכז היה בג'לנה 34) - והציעו לה לצאת לאחווה חקלאית (כ-150 ק"מ מוורשה, שעדיין לא הגיעו לשם גרמנים) ואני הצטרפתי אליה. שם עבדנו קשה והתאמנו כנשק ולמדנו על החיים בארץ. הכינו אותנו לעליה (דרך צ'כוסלובקיה). אולם עם פרוץ המלחמה עם בריה"מ כל התוכניות נמחקו.

נשארנו במקום, עבדנו בחקלאות עד סתיו 1941. בסתיו העבירו את הקבוצה (עם אחותי) לצ'רסטוכוב. אני נשארתי במקום, כי חליתי בטיפוס, המטרה היתה שאגיע לבד אח"כ. הפולנים עזרו לי מאד והבראתי.

משום מה החלטתי, כנערה בת 16, לא להצטרף אליהם, ונדרתי כשנה וחצי מחוסרת בית. זאת היתה תקופה של בדידות איומה, אולם ללא פחד והמון רצון לשרוד.

בינואר 1943, המרד הראשון בגטו ורשה, נאסרתי בתור פולניה. נשלחתי יחד עם עוד פולנים לבית סוהר פאביאק.

לאחר שנה ששהיתי במחיצתם, החלטתי שהגיע הזמן לעלות לארץ. עליתי בוג'וזוד ביוני 1946. באוניה עזרתי לטפל בחולים והגשתי אוכל למעפילים. האנגלים תפסו את האוניה והגענו לעתלית. לאחר חודש בעתלית - הגעתי לאלונים. באלונים הכרתי את יחיאל - לאחר שלושה חדשים התחתנו, הקמנו בית ונולדו לנו שלושה ילדים ו-8 נכדים. באוגוסט חגגתי 50 שנה להיותי באלונים ועדיין כיף לי.

היה יום חם ולאחר 6 ימים ללא מזון, התחלתי להרגיש סחרחורת. כשהרגשתי שאני לקראת התמוטטות, נכנסתי לקומנדקר, נשכבתי באפיסת כוחות על רצפת האוטו וכך הזעקתי עזרה.

בין החבר'ה שהגיעו להציל אותי היו במקרה 3 סרג'נטים, מאיר דוידסון, ישראל ליברטובסקי ויהודה רבינוביץ. הם התחילו לטפל בי, ולקחו אחריות עלי. הכניסו אותי לחדרם והזעיקו רופא. אני חושבת שהם הצילו אותי! באותו רגע, החיים השתנו ללא ידיעתי - ובעזרתם. כעבור 4 ימים הגענו למג'נטה, ויתר הסיפור ממג'נטה והלאה ידוע...

שלוש חברות - מימין לשמאל: עטרה בורובסקי, אביבה מימון ו-סימה